

Skog Alnarp

Nära målgång efter 125 år

Arbetet började på 1800-talet och nu är det dags att titta på resultaten.

Historiska data ger ny kunskap och vägledning om ekskogen och dess skötsel.

När Per-Magnus Ekö och Ulf Johansson går runt på Visingsö bär de med sig en stege, en lång måttsticka och en klave för att mäta rejäla dimensioner. De fullföljer och förnyar ett arbete som påbörjades i slutet av 1800-talet då de första provytorna anlades.

EGENTLIGEN inleddes arbetet ännu tidigare. Ekarna på provytorna började planteras hösten 1831 under överinseende av Israel af Ström, skogshushållningens fader.

Allt är noga dokumenterat tillsammans med efterföljande mätresultat. Det finns med andra ord ett enormt bakgrundsmaterial.

Problemet är att dra några slutsatser av alla fakta. Mycket har bara samlats på hög.

FÖR att göra det användbart digitaliserar forskarna materialet och bygger på med nya mätningar.

– Under över ett århundrade har det lagts ner stora insatser på att mäta och dokumentera, då känns det angeläget att allt arbete kommer till nytta, säger Per-Magnus Ekö.

– Alltför många resultat blir bara liggande. Ofta är det tyvärr svårt att finansiera en fortsatt bearbetning av materialet. I vårt projekt bidrar Ekfrämjandet och Erik Stenströms stiftelse, vilket känns väldigt bra.

VISINGSÖ, med sin unika historia är välkänt, men forskarna går igenom alla långsiktiga försöksytor för ek, varav den nordligaste finns i

P-M Ekö mäter in imponerande dimensioner från landets i särklass största anlagda ekskog. Under någån årtienden planterades och såddes 400 hektar på Visingsö

Östergötland.

I det mödosamma arbetet med att tränga igenom det gamla materialet upptäcks en del fel som avslöjas när man ritar grafer av det digitaliserade materialet. Gamla data kompletteras med nya mätningar och resultat.

När alla bitarna är på plats om något år finns en ny kunskapskälla att ösa ur.

Det gäller inte minst ekens tillväxt. I vad mån dagens produktionsstabeller, skapade av professor Charles Carbonnier på 1970-talet, behöver göras om återstår att se.

– De tycks stämma ganska bra, men nu får vi betydligt längre tidsserier att bygga på, säger Ulf Johansson.

DEN samlade kunskapen ger vägledning om skötsel.

Den gängse rekommendationen är att göra många återkommande gallringar.

Inmätningen av ett försök i skånska Skarhult indikerar att man kan nå lika god utveckling med färre ingrepp. Beståndet har då skötts med ett röjningsprogram och en gallring för att gynna huvudstammar. Därefter har det lämnats orört.

EKEN är också intressant eftersom högre högre kvalitet ger klart bättre betalt för virket. För barrträd räknas nästan bara volym.

Därför görs också beräkningar av värdetillväxten.

På Visingsö, med de äldsta ekarna, kvalitetsbedöms varje träd och värderas efter dagens prisklasser. Diamant är de finaste stockarna, följt av blockstock och ektimmer.

Efter att ha stått tätt i ungdomsåren är kronorna oftast upphissade kring 10 meter med en lång rak stam som ger tre stockar. Flera träd är värda runt 10 000 kronor.

Å andra sidan är flera kronor oroväckande glesa och en del ekar har fått avverkas i förtid. Även om det återstår flera mätningar är ytorna nära slutmålet för ekskogsskötsel. Nu återstår att dra lärdom av historien.

Ekarna i provytorna är individuellt numrerade, en del har mätts regelbundet i nästan 125 år.

Dimensionen mäts både i brösthöjd och några meter upp för att fånga in stammens avsmalning. P-M Ekö håller i klaven och Ulf Johansson noterar resultaten.

Kontaktpersoner
Per-Magnus Ekö, per.magnus.eko@slu.se
Ulf Johansson, ulf.johansson@slu.se

Redaktör nyhetsbrevet
Pär Fornling: par.fornling@slu.se